

ÍRORSZÁG

I. ÍRORSZÁG TÁRSADALMI-GAZDASÁGI HELYZETE

1. Általános információk

Hivatalos megnevezés	Republic of Ireland (ír nyelven: Éire)
Államforma	köztársaság (1949 óta, azt megelőzően angol domínium)
Főváros	Dublin
Terület	68 889 km ² , a partközeli szigetekkel együtt 70 273 km ²
Népesség	4 203 200 millió fő (2009. július)
Nemzetiségi megoszlás	ír 88%, brit 2,5%, egyéb 7,5%
Vallási megoszlás	római katolikus 88%, protestáns és más keresztény 7%, egyéb és nem vallásos 5%
Hivatalos nyelv	angol, ír (másképpen gael vagy kelta)
Klíma	mérsékelt óceáni
Államfő	Mary McAleese (1997 óta)
Miniszterelnök	Brian Cowen (2008 óta)
Hivatalos pénznem	Euró (EUR)
Jelentősebb városok	Dublin (1,2 millió), Cork (120 ezer), Galway (70 ezer), Limerick (55 ezer)

2. Főbb gazdasági mutatók, a gazdaság szerkezete, főbb ágazatok

Írország főbb gazdasági mutatói, 2007-09

		2007	2008	2009
GDP (folyó áron)	Mrd EUR	189,8	181,8	164,2
GDP változás (reál)	%	6,0	-3,0	-7,5
Egy főre jutó GDP (PPS)	Ezer EUR/fő	36,9	33,9	n.a.
Infláció (fogyasztói árindex)	%	2,9	3,1	-1,7
Munkanélküliségi ráta	%	4,6	6,0	11,9
Költségvetés egyenlege	GDP %-a	0,1	-7,3	-14,3
Államadósság (év végi)	GDP %-a	25,0	43,9	64,0
Folyó fizetési mérleg egyenlege	GDP %-a	-5,3	-5,2	-2,9

Forrás: Eurostat

Az ír GDP 66,2%-át a szolgáltató szektorban, 32,4%-át az iparban, 1,4%-át pedig a mezőgazdaságban állítják elő (Eurostat 2008). Kiemelt ágazatok: az iparban a gyógyszerek és orvosi eszközök gyártása, számítástechnika és szoftverfejlesztés többnyire multinacionális vállalatok üzemeiben, a szolgáltatások területén a nemzetközi pénzügyi szolgáltatások, ingatlanfejlesztés. Legfontosabb mezőgazdasági termékek: marhahús, tej és tejtermékek, élő bárány, sertéshús.

A 2008 őszén kirobbant pénzügyi, majd gazdasági világválság következtében az ír gazdaság drasztikus mélyrepülése felszínre hozott olyan lappangó problémákat, mint a jelzáloghitelezés anomáliái, a gazdaság teherbíró képességét meghaladó magas jövedelmek, a rendkívül bőkezű szociális ellátórendszer és az ír gazdaság versenyképességének visszaesése a nemzetközi piacokon. Az építőipar összeomlása, a KKV-k nagyszámú csődje, és a multinacionális cégek gyárbezárásai nyomán bekövetkezett nagyfokú létszámleépítés következtében a munkanélküliségi ráta jóval az EU átlag fölé ugrott.

2008. szeptember végén - az uniós tagállamok között elsőként – Írország azonnali intézkedést hozott 480 Mrd euró nagyságrendű állami garanciavállalásra, 2 éves időtartam erejéig a teljes bankbetét állományra. A bankszektor helyzetének további romlása következtében a gazdasági kormányzat átfogó és radikális intézkedésekre kényszerült, a bankszektor zömét adó három legnagyobb ír tulajdonban lévő kereskedelmi magánbank államosításával, ill. feltőkésítésével (Anglo Irish Bank, Allied Irish és Bank of Ireland), majd a bankok konszolidálása, a hitelezési tevékenység újbóli beindítása érdekében felállította a Nemzeti Vagyonkező Ügynökséget (feladata a behajthatatlan követelések felvásárlása), és újabb tőkeemelést hajtott végre.

A gazdasági visszaesés és a válságkezelő intézkedések költségvetési hatásai következtében a korábban folyamatosan pozitív egyenlegű államháztartásban óriási hiány alakult ki, rövid idő alatt felduzzadt az államadósság, mindezeknek negatív nemzetközi pénzügyi és üzleti következményeivel együtt. Mindezek az ír kormányt erőteljes takarékosági program bevezetésére ösztönözték (az adórendszer módosításával az adózók körének szélesítése, az állam karcsúsítása: a szociális juttatások erőteljes mérséklése, állami beruházások csökkentése, közalkalmazottak bércsökkenése), elsősorban a 2010-es költségvetés keretében.

3. Külkereskedelmi tendenciák, külkereskedelmi statisztika, főbb partnerek, főbb termékek

Írország külkereskedelmi forgalma, 2006-09

		2006	2007	2008	2009
Áruforgalmi egyenleg	M EUR	25 032	19 811	23 820	32 647
Export	M EUR	83 235	84 079	81 495	77 951
Import	M EUR	58 203	64 268	57 675	45 304
Szolgáltatások egyenlege	M EUR	-6 798	-1 121	-5 371	-4 957
Export	M EUR	57 069	67 960	69 203	69 333
Import	M EUR	63 867	69 081	74 574	74 290

Forrás: Eurostat

Az ír gazdaság jelentős visszaesése ellenére Írország exportja 2009-ben csak mintegy 5%-kal csökkent, importja azonban ennél jóval nagyobb mértékben, 22%-kal esett vissza, így a kereskedelmi mérleg aktívuma több mint egyharmadával emelkedett.

Az ír importban az Európai Unió részesedése 58,6%, ebből az euró-övezet 24,1%, a közép-kelet-európai országoké (Lengyelország, Magyarország, Csehország, Szlovákia, Románia, Bulgária) csupán 1,9% (ez utóbbiból Lengyelország részesedése a legnagyobb, utána a többi országhoz képest nagy előnnyel hazánk következik). Az euró-övezet hazánkhoz hasonló nagyságú országai közül Magyarország megelőzi Ausztriát, Görögországot és Portugáliát.

Az ír import legnagyobb termékcsoportjai: a gépek és szállítási eszközök (32,1%), a vegyipari termékek (16,3%), a különféle feldolgozott termékek (13,4%), az energiahordozók és kenőanyagok (9,7%).

Az ír exportból az Európai Unió részesedése 60,5%, az euró-övezet 41,8%, a közép-kelet-európai országoké (Lengyelország, Magyarország, Csehország, Szlovákia, Románia, Bulgária) csupán 1,7%.

Az ír export legnagyobb tételei a vegyipari termékek (57,3%), a gépek és szállítási eszközök (16,1%), valamint az élelmiszer és élőállat kivitel (8,4%)

Az ír export mintegy 81%-át, az ír import 74%-át 10 országgal bonyolítják le, amelyek közül 7 az Európai Unió tagja, a többiek USA, Kína és Svájc. Az USA az ír exportból 27,1%-kal, az ír importból 23,8%-kal részesedik, míg a másik két EU-n kívüli ország részesedése elhanyagolható. Az EU tagországok között hagyományosan a legfontosabb külkereskedelmi partner Nagy-Britannia, amelynek részesedése a 10 legnagyobb kereskedelmi partnerrel fenntartott forgalomból 24,1%, ezen belül az ír exportból 17,6%, az ír importból 37,4%. A Belgiumba irányuló ír kivitel részesedése az első 10-ben 22,2%.

4. Tőkeáramlás alakulása és a főbb partnerek

Az adatszolgáltatásért felelős Ír Statisztikai Hivatal két éve nem közöl működő-tőke befektetési statisztikát.

Az Írorszáiban befektetett működő tőke zöme és az ezzel létrehozott vállalkozások 75%-a amerikai elektronikai vagy gyógyszergyártó multinacionális cég tulajdona. Az utóbbi években egyre jelentősebb az EU részesedés, ezen belül is holland és belga eredetű tőke, azonban a Hollandiából, ill. Belgiumból érkező tőke is többnyire multinacionális cégek leányvállalataitól származik. Szakértői vélemény szerint a befektetett működő tőkének csak mintegy 20%-a mögött áll valódi EU tagországbeli vállalat és a fennmaradó mintegy 5%-on Japán és a világ többi országának befektetői osztoznak.

Írorszáiban a külpiaai terjeszkedésre képes vállalkozások döntő részben multinacionális cégek ír leányvállalatai, amelyeknél a külföldi befektetésekről, illetve a termelő tevékenység kihelyezéséről a döntést nem Írorszáiban, hanem az anyavállalatnál hozzák meg. Az ír befektetők másik (kisebb) része közepes méretű cég, amely a multinacionális vállalat beszállítójaként, a számára piacot jelentő vevőjét követve települ külföldre. Az egyre magasabb termelési költségű Írorszáiban helyett ez a közepes méretű ír vállalati kör ez idáig az alacsonyabb termelési költségigényű országban akarta kapacitását bővíteni, illetve onnan kívánta a térség piaci igényeit ellátni. A gazdasági válság a külpiaai beruházási érdekeltségekkel rendelkező közepes méretű ír vállalatokat különösen mélyen érintette, így jelenleg beruházási stratégiájukban elsősorban a meglévők működőképességének fenntartására törekednek, és semmi esetre sem gondolkodnak bővítésben.

II. MAGYARORSZÁG ÉS ÍRORSZÁG BILATERÁLIS KAPCSOLATAI

A magyar-ír külkereskedelem áruszerkezete (M EUR)

	KIVITEL		BEHOZATAL		EGYENLEG	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Összesen	299,2	253,7	288,2	280,2	11,0	-26,4
Élelmiszer, ital, dohány	10,6	13,6	10,2	46,9	0,3	-33,3
Nyersanyagok	0,1	0,0	0,2	0,2	-0,1	-0,1
Energiahordozók	5,7	2,5	0,0	0,1	5,7	2,4
Feldolgozott termékek	39,2	40,4	142,4	155,5	-103,2	-115,1
Gépek, gépi berendezések	243,6	197,3	135,4	77,6	108,2	119,7

Értékváltozás és a forgalom megoszlása 2009-ben (%)

	INDEX (2008=100)		MEGOSZLÁS	
	KIVITEL	BEHOZATAL	KIVITEL	BEHOZATAL
Összesen	84,8	97,2	100,0	100,0
Élelmiszer, ital, dohány	128,9	457,9	5,4	16,7
Nyersanyagok	22,8	99,2	0,0	0,1
Energiahordozók	43,5	-	1,0	0,0
Feldolgozott termékek	102,9	109,2	15,9	55,5
Gépek, gépi berendezések	81,0	57,3	77,7	27,7

Forrás: KSH

Az Írországra irányuló magyar kivitel jelentős hányadát a multinacionális vállalatok, kisebb részét az ír középnagyágú cégek magyar termelőegységei adják. A magyar KKV-k szerepe elenyésző. A két ország közötti kereskedelem alapvetően magas technológiai szintet jelentő termelési célú termékek és eszközök forgalmát jelenti, nem pedig fogyasztási cikkek exportját és importját.

Fontosabb exportcikkek: mobiltelefon, automatikus adatfeldolgozó gép és részegységei, mezőgazdasági gépek, szórakoztató elektronikai készülékek, gyógyszerek, gumiabroncs. Fontosabb importtermékek: adathordozó, adattároló eszköz, gyógyszerek, étrend kiegészítők, adatfeldolgozó gép és részegységei, mobiltelefon és alkatrészei.

Az ír Statisztikai Hivatal (CSO) 2009. első 10 havi adatai szerint Magyarország 2009-ben az exportban és az importban is eggyel előre lépett Írország kereskedelmi partnerei között, a 26. ill. 39. helyet foglalja el. A magyar-ír külkereskedelmi forgalomnál kevésbé esett vissza a Romániával és Lengyelországgal, és nagyobb mértékben a Szlovákiával, Csehországgal, és Bulgáriával lebonolyított ír külkereskedelmi forgalom. Az export áruszerkezetét összehasonlítva a gépek és berendezések tekintetében a lengyel és cseh, a vegyi áruknál a lengyel és román, a feldolgozott ipari termékeknél pedig a lengyel és cseh verseny a jelentős.

Kétoldalú közvetlen tőkebefektetések, 2006-08 (M EUR)

	2006	2007	2008
Írország közvetlen tőkebefektetés-exportja Magyarországra	200,2	86,2	473,4
Írország közvetlen tőkebefektetés-állománya Magyarországon	40,6	74,2	78,4
Magyarország tőkebefektetése Írországra	1,5	-1,0	0,2
Magyarország tőkebefektetés-állománya Írországon	3,5	0,1	1,5

Forrás: MNB

A velünk szomszédos országok versenye miatt az íreket ma már kevésbé vonzza a sajátjuknál lényegesen alacsonyabb magyar bérszínvonal, és a kielégítő üzleti infrastruktúra, amit fő konkurenseinknél (lengyel cseh, szlovák) is megtalálnak. A román és bolgár EU csatlakozás utáni kezdeti ír üzleti érdeklődés ez utóbbi piacok iránt erőteljesen alábbhagyott az ottani infrastruktúra elmaradottsága miatt. A 2008 őszén bekövetkezett bank-, majd azt követő globális gazdasági válság térségünkben az ír befektetési hajlandóságot erőteljesen megrendítette. Ehhez járult az üzleti bizonytalanság általános légkörének és a bizalomhiánynak a kialakulása, valamint, a bankok nagymértékű hitelezési visszafogottsága következtében az ír vállalatok többségénél előállt tőkehiány. A hitelszűke miatt az ír cégek egyrészt rendkívül költségérzékenyvé váltak, másrészt rendkívül óvatossá valamennyi piacon, beleértve Magyarországot is. Külföldi beruházási döntéseiknél a direkt és indirekt adóterhek összehasonlító értékelése az eddigieknél még inkább prioritást kapott.

Egyre gyakoribb az ír kisvállalkozók magyarországi bérmunkáltatása, a legkülönbözőbb szektorokban. Jelentős befektetői kör a Magyarországon jelen lévő ír pénzügyi befektetők csoportja, amelynek nagy része az ingatlan fejlesztésben érdekelt – nemzetközi tőkét mozgató – vállalkozás.

A 2008-ban történt kiugró mértékű tőkebeáramlás alapvetően az egyéb tőkemozgásoknak köszönhető. Ezen belül több hazai, ír érdekeltségű cég esetében történt jelentős követelés beérkezés az írországi anyavállalattól.

Magyarországon letelepedett ír vállalatok:

Cég név	Szektor	Cég név	Szektor
AIB Hungary Administrative Services	Pénzügyi szolgáltatások	Ballymore Properties	Ingatlanközvetítés
CPL Jobs	Munkaerőkövetítés	Sylvan	Élelmiszeripar
Combilift	Mérnöki tanácsadás	Cape Clear Aviation	Légtér irányítás
Ceatec Solutions	Szoftver szolgáltatások	Communicorp	Médiaszolgáltatás
Duolog Technologies	Szoftver fejlesztések	CPL Recruitment	Munkaerőkövetítés
Electronic Product Services	Elektronika	DD Williamson	Élelmiszeripar
Glen-Dimplex Hungary	Élelmiszeripar	Ethanol Europe	Bioüzemanyag
ICON Clinical Research	Gyógyszeripari szolgáltatások	E-tronics Hungary	Elektronika
ID Technology	Ipari címkézés	Euro Process Solutions	Elektronika
Kerry Hungária	Élelmiszeripar	Grafton Recruitment	Munkaerőkövetítés
Kingspan Hungary	Ipari panelek	International Credit Corporation	Pénzügyi szolgáltatás
Lasertec	Elektronika	PCH	Elektronika
M & M Qualtech Hungary	Elektronika	Plátan Park Hotel	Idegenforgalom
McHale Engineering (McHale Hungária Kft.)	Mezőgazdasági gépgyártás	Production Equipment Europe	Elektronika
Maurice Ward & Company	Logisztika	Quinlan Group (Gresham Palace)	Idegenforgalom
ORS Consulting Engineers	Mérnöki tanácsadás	Quinlan Private	Ingatlanközvetítés
Portwest	Munkaruházat, lábbeli	Smurfit (Duropack)	Csomagolás
PPI Adhesive Tapes	Elektronika	Spengler Fox	Munkaerőkövetítés vezetőik részére
QEF	Elektronika	CRH	Építőipari anyagok
Q-TEK	Elektronika	GeraldLab/Mylan	Gyógyszergyártás